

Yttrande över betänkandet Meddelarskyddslagen – fler verksamheter med stärkt meddelarskydd SOU 2017:41

Dnr 2872-2017

Förslag till beslut

1. Region Norrbotten lämnar yttrande enligt förslaget.

Sammanfattning

Lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter (meddelarskyddslagen) trädde i kraft den 1 juli 2017. Lagen innebär att privatanställda i verksamheter inom skola, vård och omsorg som är helt eller delvis offentligt finansierade omfattas av samma meddelarskydd som offentligt anställda.

I betänkandet Meddelarskyddslagen – fler verksamheter med stärkt meddelarskydd, SOU 2017:41, föreslås att lagen utvidgas till att även omfatta verksamhetsområdena interregional, regional och lokal kollektivtrafik samt särskild kollektivtrafik avseende persontransporter inom områdena färdtjänst, riksfärdtjänst och skolskjuts. Sjukresor föreslås däremot inte omfattas av lagen.

Region Norrbotten stödjer förslaget i sin helhet.

Ärendet

Offentliganställda har genom meddelarskyddet en rätt att till media berätta om missförhållanden i verksamheten. Arbetsgivaren förbjuds att efterforska vem som lämnat uppgifter för publicering och att utsätta den anställde för repressalier som exempelvis uppsägning eller disciplinpåföljd för utnyttjande av meddelarfriheten. Privatanställda omfattas som huvudregel inte av samma skydd. Genom införandet av meddelarskyddslagen omfattas dock numera privatanställda som arbetar inom skola, vård och omsorg i verksamheter som till någon del är offentligt finansierade av detta skydd.

Enligt utredningen bedrivs allt fler offentligt finansierade verksamheter i privat regi vilket betyder att verksamheter som tidigare omfattats av meddelarskyddet inte längre gör det. Syftet med meddelarskyddslagen är enligt prop. 2016/17:31, s. 52, att möjligheten till insyn i enskilt bedriven, men offentligt finansierad verksamhet ska förbättras, bl a för att säkerställa en god kvalitet i verksamheterna.

Samma syfte äger även tillämpning inom kollektivtrafikområdet. Utredningen anger att ett stärkt meddelarskydd inom området kan leda till att kvali-

teten i verksamheterna upprätthålls och att eventuella brister snabbt kan uppmärksammas och åtgärdas.

Utredningen anser att det saknas skäl att befara konkurrensproblem eftersom samma regler om meddelarskydd kommer att gälla för såväl privat som offentlig verksamhet.

Farhågan att företag får sina företagshemligheter avslöjade via medier på felaktiga grunder anser utredningen inte är så pass stor att det motiverar ett undantag från meddelarskyddet bl a med hänvisning till att företagshemligheter normalt hålls inom en begränsad krets inom företagsledningen och den personkretsen omfattas inte av lagen.

Särskild kollektivtrafik i form av sjukresor föreslås däremot inte omfattas av lagen då det inte bedöms att det på ett godtagbart och rättssäkert sätt går att avgränsa dessa resor från utförarens vanliga trafik då rätten till betalda sjukresor hanteras på en mängd olika sätt i landstingen/regionerna. Med hänsyn till variationen av hur sjukresorna ser ut och bristen på samordnade regler bedömer utredningen att sjukresor inte kan anses vara ett sådant tydligt och definierat verksamhetsområde som avses i förarbetena till meddelarskyddslagen. Inte heller kan det enligt utredningen anses förekomma ett direkt stöd eller utbetalning från det allmänna till utförarna då betalningarna ofta sker direkt från patienterna som därefter får sin ersättning från sjukvårdshuvudmännen efter ansökan om detta.

Inte heller apoteksverksamheten föreslås ingå i meddelarskyddslagen då det inte går att särskilja den offentligt finansierade verksamheten från den privat finansierade egenvårdsdelen. Huvuddelen av apoteksverksamheten är heller inte upphandlad och saknar därmed direkt offentlig finansiering.

Bilagor:

Remissyttrande Meddelarskyddslagen – fler verksamheter med stärkt meddelarskydd SOU 2017:41

Protokollsutdrag skickas till:

Justitiedepartementet

ju.L6@regeringskansliet.se

Verksamhetsdirektör